

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р РУМЯНА БОЖИНОВА

Институт за изследване на населението и човека - БАН

Становището е част от процедурата на конкурса за доцент обявен от ЮЗУ „Неофит Рилски” в ДВ. бр. 42 от 12.05.2020 г. по професионално направление 3.2. Психология (психология на личността, диференциална психология).

Относно: научната, научно-приложната и професионално-академичната дейност и продукция, представена от участниците в конкурса.

В горепосоченият конкурс участва един кандидат – главен асистент д-р по психология **Биляна Бойкова Йорданова**. Тя е получила образователната и научна степен „доктор“ през 2012 г. с дисертационен труд на тема „Парични нагласи, финансова локализация на контрола и копинг стратегии в икономическото поведение на младежите».

Биляна Йорданова заема длъжността главен асистент в ЮЗУ „Неофит Рилски“, Благоевград по научна специалност Психология на личността от 2016 година. Подчертано сериозната преподавателска ангажираност на кандидатката е свързана с 6 лекционни курса (психология на личността, психология на изкуството, икономическа психология, диференциална психология, психология на играта, обща, възрастова и педагогическа психология), които тя води в различни програми (в правния факултет в рамките на специалност психология и

във факултета по изкуства), като част от тях провежда, включително на английски език. Йорданова осъществява също ръководство на дипломанти от бакалавърска и магистърска програма, осъществява научна редакция и рецензиране.

Кандидатката е представила за рецензиране 27 научни публикации. Те включват 2 самостоятелни монографии, 2 колективни монографии, 24 статии, студии и доклади, публикувани в списания с научно рецензиране или в редактирани колективни токове. Самостоятелни са 7 от приложените публикации, 21 са в съавторство, при 11 от тях Йорданова е първи автор, 2 от публикациите са на английски език. Две от публикациите са индексирани в Scopus, 1 е rkoieur,dkd l ERINPLUS, 1 в EBSCO.

Независимо от разнообразието на публикуваните от Йорданова изследвания, тематично трудовете се разпределят в четири основни подобласти:

1) Личностни особености е водеща научно изследователска проблематика в творчеството на Йорданова, представена в 6 от трудовете ѝ. Хабилитационният труд „Естетически предпочитания на личността” (2019) заема централно място в конкретната област и в цялостната научната дейност на кандидатката. На базата на сериозно иновативно изследване, той значимо обогатява представата за индивидуалните различия в естетическите предпочитания на личността. Съществен принос са разработените нови модели за измерване на естетическите предпочитания за цвят, форма и симетрия.

Специално внимание заслужават публикациите, отразяващи анализи в концептуален и исторически план на основните аспекти на

теорията за личността (структура, процес, развитие), с приносно значение за образователната практика. В този план позитивно трябва да бъде оценено и разработването на въпросник за самоподготовка на студента по психология на личността.

2) Индивидуални различия - представени с 6 публикации. Особено място в публикационната активност на кандидатката в конкретната подобласт заема едноименния монографичен труд, на който тя е първи автор. Неговият принос се изразява в задълбоченото третиране на класическите и съвременните психологични концепции в областта на диференциалната психология, добра база за теоретично и емпирично поставяне и интерпретиране на провежданите в областта изследвания, със специално място в образователната практика.

С подчертана приложна значимост са публикациите на Йорданова, представящи изследванията ѝ върху връзката „родители – деца” (при развод, при родителско отчуждение) и нейното значение за отношението на детето към родителя.

3. Различия в естетическото възприятие (7 публикации) е подобласт, в която кандидатката, отново присъства със самостоятелна монография („Психология на естетическото преживяване”, 2016). Приносен характер имат установените закономерности по отношение на личностните различия в естетическото възприемане и преживяване. Разработен е модел за измерване на естетическите предпочитания в зависимост от индивидуалните и личностните различия.

Отново трябва да се подчертае теоретичната, емпиричната и приложна значимост на представените от Йорданова трудове в случая областта на естетическото възприятие, което е видимо не само за

психологичната наука и практика, но също за областта на изкуствознанието.

4) Различия в икономическото поведение е подобласт представена със 7 публикации. Те очертават особена значимост и актуалност на разкритите по емпиричен път закономерности на финансовия стрес в младежка възраст, прилаганите успешно индивидуални копинг-стратегии, изведените обективни причини за социалния паразитивизъм. Емпирично изведените закономерности по отношение на икономическото поведение на индивида предполагат и подобряване на консултативната психологична практика в областта.

*

Публикациите в посочените подобласти доказват, че с изследователската си работа гл. асистент Биляна Йорданова: 1) Извежда и проверява нови хипотези в областта на психология на личността и диференциалната психология, прилага оригинални подходи и методи на изследване; 2) Обогаत्याва знанията в различни аспекти на изучаваните от нея проблеми, включително допринася за обогатяване знанията в областта на психология на изкуството и психология на медиите; 3) Допринася за приложението на научните постижения в образователната практика, в областите предполагащи естетическо въздействие, социалната и консултативната практика. Заслужава също да се подчертае и много сериозната ѝ преподавателска ангажираност.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Единственият кандидат в конкурса за доцент по научна специалност *„Психология на личността“ (Диференциална психология)* при Югозападен университет „Неофит Рилски“ **БИЛЯНА**

БОЙКОВА ЙОРДАНОВА е изследовател и преподавател с видимо присъствие в областта на психология на личността. Чрез своите публикации тя се представя като компетентен и задълбочен професионалист, ориентиран към изучаване на сериозни научни проблеми с приложна значимост. Обемът на нейната продукция е достатъчен и с подчертана научна стойност.

Като член на журито съм убедена, че Биляна Йорданова отговаря на условията за заемане на научната длъжност „доцент“ и давам положително заключение за нейния избор.

Изготвил становището:

Проф. д-р Румяна Божинова

7.09.2020 г.

STATEMENT

**From Prof. Dr. RUMYANA BOZHINOVA
Institute for Population and Human Studies - BAS**

The statement is a part of the procedure of the competition for associate professor announced by SWU "Neofit Rilski" in SG. no. 42 of 12.05.2020 in professional field 3.2. Psychology (Personality psychology, Differential psychology).

Regarding: scientific, applied-scientific and professional-academic activity and production presented by the participants in the competition.

One candidate participates in previously mentioned competition - Chief Assistant Bilyana Boykova Yordanova, PhD. She received the educational and scientific degree "Doctor" in 2012 with a PhD thesis on "Money attitudes, financial localization of control and coping strategies in youths' economic behavior."

Biliana Yordanova has holt the position of Chief Assistant at SWU "Neofit Rilski", Blagoevgrad, speciality in Personality Psychology since 2016. The candidate's significant teaching commitment is related to 6 lecture courses (Personality psychology, Art psychology, Economic psychology, Differential psychology, Psychology of game , General, Developmental and Pedagogical psychology), which she leads in various programs (in Philosophy Faculty in within the specialty of Psychology and in Faculty of Arts), as a part of which she conducts in English. Yordanova also supervises bachelor's and master's degree graduates, she carries out scientific editing and reviewing.

The candidate has submitted 27 scientific publications for review. They include 2 individual monographs, 2 collective monographs, 24 articles, studies and reports published in scientific peer-reviewed journals

or in edited collective volumes. 7 of the attached publications are independent, 21 are co-authored, 11 of them Yordanova is the first author, 2 of the publications are in English. Two of the publications are indexed in Scopus, 1 ERIHPLUS, 1 in EBSCO.

Despite the variety of research published by Yordanova, the works are thematically divided into four main sub-areas:

1) Personal features is a leading research issue in Yordanova's work, presented in 6 of her works. The habilitation work "Aesthetic preferences of Personality" (2019) occupies a central place in the specific field and in the overall scientific activity of the candidate. Based on a serious innovative study, it significantly enriches the idea of individual differences in the aesthetic preferences of personality. A significant contribution are the developed new models for measuring aesthetic preferences for color, shape and symmetry.

Special attention should be paid to publications that reflect conceptually and historically analyzes of the main aspects of the theory of personality (structure, process, development), with a contribution to educational practice. In this regard, the development of a questionnaire for students' self-preparation in Personality psychology should be positively assessed.

2) Individual differences - presented with 6 publications. A special place in candidate's publishing activity in the specific sub-area is occupied by the monographic work of which she is the first author. Her contribution is expressed in-depth treatment of classical and modern psychological concepts in the field of differential psychology, a good basis for theoretical and empirical placement and interpretation of research in the field, with a special place in educational practice.

Of great practical importance are the publications of Yordanova, presenting her researches on the relationship "parents - children" (in divorce, parental alienation) and its importance for the child's attitude to the parent.

3. Differences in aesthetic perception (7 publications) is a sub-area in which the candidate is again present with an own monograph ("Psychology of Aesthetic Experience", 2016). The established relations regarding the personal differences in the aesthetic perception and experience have a contributing character. A model has been developed to measure aesthetic preferences depending on individual and personal differences.

Once again, the theoretical, empirical and applied significance of the works presented by Yordanova in this case is the field of aesthetic perception, which is visible not only for psychological science and practice, but also for the field history of art.

4) Differences in economic behavior is a sub-area presented with 7 publications. They present the special significance and relevance of the empirically revealed patterns of financial stress at young age, the successfully applied individual coping strategies, the derived objective reasons for social parasitism. The empirically derived relations regarding individual economic behavior presuppose the improvement of the consultative psychological practice in the field.

*

The publications in the mentioned sub-areas prove that with her research work Ch. Assistant Biliana Yordanova: 1) Derives and tests new hypotheses in the field of Personality psychology and Differential psychology, applies original approaches and research methods; 2) Enriches the knowledge in various aspects of the problems studied by her, including

contributes to the enrichment of knowledge in the field of art psychology and media psychology; 3) Contributes to the application of scientific achievements in educational practice, in areas involving aesthetic impact, social and counseling practice. It is also worth emphasizing her very serious teaching commitment.

CONCLUSION:

The only candidate in the competition for associate professor in the scientific specialty "Personality Psychology" (Differential Psychology) at the South-West University "Neofit Rilski" BILYANA BOYKOVA YORDANOVA is a researcher and lecturer with a visible presence in the field of Personality psychology. Through her publications she presents herself as a competent and in-depth professional, focused on the study of important scientific problems of applied significance. The content of her production is sufficient and has a significant scientific value.

As a member of the jury, I am convinced that Bilyana Yordanova meets the requirements for occupying the scientific position of "Associate Professor" and I give a positive conclusion about her election.

September 7, 2020

Statement prepared by:

Prof. Romyana Bozhinova, PhD